

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mgr. A. Z.**, bytom P., zastúpeného JUDr. J. F., advokátom so sídlom v T., proti odporkyňi **R.**, so sídlom v K., IČO: X., zastúpenej JUDr. J. M., advokátom so sídlom v K., **o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 12 C 153/2006, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. mája 2011 sp. zn. 11 Co 19/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporkyňi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 2. októbra 2009 č.k. 12 C 153/2006-156 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal určenia, že je neplatné okamžité skončenie pracovného pomeru dané mu odporkyňou 31. júla 2006, a že pracovný pomer naďalej trvá; súd tiež vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že navrhovateľ bol s účinnosťou od 1. júla 2005 preložený z úradu farára vo farnosti B. za duchovného správcu nemocnice v H., bola mu uložená povinnosť zdržať sa vykonávania úlohy farára a čo najskôr uvoľniť farskú budovu v B. a všetko, čo patrí farnosti odovzdať novovymenovanému administrátorovi do 30. júna 2005. Navrhovateľ tieto povinnosti nerespektoval, na novourčené miesto nenastúpil, naďalej pôsobil ako farár a neuvoľnil farskú budovu v B.. Okamžité skončenie pracovného pomeru (§ 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce), ktoré bolo opatrené úradnou pečiatkou a podpísané arcibiskupom M. T., bolo dané navrhovateľovi v rámci zákonných prekluzívnych lehôt.

Navrhovateľ sa v danom prípade vzoprel príkazu svojho ordinára, čím porušil základné kanonické predpisy (Kán. 1747 - § 1 v spojení s Kán. 74 - § 2). Na tomto základe súd prvého stupňa uzavrel, že navrhovateľ závažne porušoval pracovnú disciplínu a že okamžité skončenie pracovného pomeru dané mu odporkyňou 31. júla 2006 je platné. Vzhľadom na to nedôvodný návrh navrhovateľa zamietol.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 4. mája 2011 sp. zn. 11 Co 19/2010 uvedený rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.); štátu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že v zmysle § 5 ods. 2 a 7 ods. 3 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov cirkvi ustanovujú, prekladajú alebo odvolávajú duchovných podľa svojich vnútorných predpisov bez ingerencie štátnych orgánov, ak ale duchovní vykonávajú svoju činnosť v rámci právneho vzťahu, riadi sa tento vzťah príslušnými predpismi právneho poriadku Slovenskej republiky a vnútorné predpisy cirkvi sa uplatnia iba v jeho rámci. Opodstatnenosť návrhu bolo preto potrebné posudzovať so zreteľom na § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. V posudzovanej veci odporkyňa okamžité skončenie pracovného pomeru s navrhovateľom odôvodnila hrubým porušením kanonických predpisov navrhovateľom, nenastúpením na miesto duchovného správcu nemocnice v H., neuvolnením farskej budovy v B., neodovzdaním správy farnosti určenému administrátorovi a nezdržiavaním sa úloh farár, a to aj napriek potvrdeniu dekrétov o preložení a suspenzii Kongregáciou pre klerikov. Odporkyňa to hodnotila ako závažné porušenie pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Odvolací súd poukázal na autonómiu cirkví v rozhodovaní o personálnych otázkach a v ďalšom vychádzal z toho, že mu prislúcha skúmať iba to, či sú (existujú) rozhodnutia, ktorými odporkyňa preložila navrhovateľa na iné miesto, či ho odvolala z funkcie duchovného a či rozhodnuté o tom bolo osobou oprávnenou v zmysle predpisov cirkvi. V danom prípade boli dané takéto rozhodnutia – sú nimi Dekrét o preložení navrhovateľa č. Prot. 642/05b zo 17. júna 2005 a Prot. č. 919/05-b zo 16. septembra 2005 o suspendovaní navrhovateľa, ktoré boli vydané oprávnenou osobou – arcibiskupom M. T.. Týmito rozhodnutiami bolo dostatočne preukázané zavinené porušenie pracovnej disciplíny navrhovateľom. So zreteľom na uvedené odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa pri aplikácii § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce nepochybil a ani sa neodklonil od zásad ustálených súdnou praxou týkajúcich sa hodnotenia stupňa intenzity porušenia pracovnej disciplíny. Neobstojí odvolacia námietka navrhovateľa, že súd prvého stupňa nesprávne

posúdil splnenie podmienky dodržania subjektívnej 1-mesačnej lehoty na okamžité skončenie pracovného pomeru (odvolací súd sa v tejto súvislosti pridržal svojho právneho názoru vysloveného v uznesení z 31. marca 2009 sp. zn. 11 Co 157/2008). O náhrade trov konania štátu rozhodol odvolací súd podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním, ktoré odôvodnil všetkými dovolacími dôvodmi uvedenými v § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Uviedol, že odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať tým, že ho nepredvolal na odvolacie pojednávanie (predvolal iba jeho právnu zástupkyňu). Odvolací súd nerešpektoval § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. a v odvolacom konaní „iba predstieral“ zohľadnenie definitívneho rozhodnutia Najvyššieho tribunálu Apoštolskej signatúry vo Vatikáne. Potvrdením prvostupňového rozsudku sa odvolací súd stotožnil so všetkými vadami a nesprávnosťami potvrdzovaného rozhodnutia. Vec bola v odvolacom konaní nesprávne právne posúdená; odvolací súd totiž prehliadol § 42 ods. 2 a § 43 ods. 1 Zákonníka práce a nezohľadnil, že navrhovateľovi (zamestnancovi vykonávajúcemu funkciu štatutárneho zástupcu) z pracovnej zmluvy nevyplývala žiadna povinnosť pracovnej disciplíny. Naopak, zamestnávateľ porušil pracovnú zmluvu, lebo zmenil druh (resp. miesto) práce uvedený v pracovnej zmluve z farára v B. za kaplána v H.. Súdny v danom prípade nezohľadnili tú obsahovú zložku definitívneho rozhodnutia Najvyššieho tribunálu Apoštolskej signatúry vo Vatikáne sp. zn. Prot. N. 38743/06 z 1. decembra 2009, ktorá bola pre posúdenie veci najpodstatnejšia, a to konštatovanie tohto tribunálu, že v procese prekladania navrhovateľa boli porušené predpisy upravujúce daný proces. Z týchto dôvodov navrhovateľ žiadal, aby dovolací súd zmenil dovolaním napadnutý rozsudok a určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru z 31. júla 2006 je neplatné, pracovný pomer trvá a odporkyňa je povinná zaplatiť mu zodpovedajúcu náhradu mzdy.

Odporkyňa vo vyjadrení k dovolaniu označila tento opravný prostriedok navrhovateľa za neopodstatnený, lebo a/ navrhovateľovi nebola postupom súdu odňatá možnosť pred súdom konať – v konaní ho riadne zastupovala advokátka, b/ v konaní nedošlo k procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci – nepravdivé je tvrdenie navrhovateľa, že odvolací súd nezohľadnil rozhodnutie Najvyššieho tribunálu Apoštolskej signatúry vo Vatikáne sp. zn. Prot. N. 38743/06 z 1. decembra 2009; odvolací súd toto rozhodnutie zohľadnil, c/ odvolací súd vec správne posúdil aj po právnej stránke, keď pri rozhodovaní vzal dôraz na to, že navrhovateľ napriek udelenému trestu suspenzie naďalej

porušoval hrubým spôsobom pracovnú disciplínu. Z týchto dôvodov žiadala dovolanie „zamietnuť“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, aj to však nie v každom prípade, ale iba ak dovolanie výslovne pripúšťa zákon. Dovolanie je procesný prostriedok, ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby (výlučne) v prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu prípadných väd konania alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia. Dovolanie nie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako „ďalšie odvolanie“. Dovoláním sa nemožno, a to ani v prípade, že je procesne prípustné, úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd v dovolacom konaní neposudzuje správnosť a úplnosť skutkových zistení ani správnosť vyhodnotenia dôkazov. Dovolacie konanie má prieskumnú povahu, aj so zreteľom na ktorú dovolací súd na rozdiel od prvostupňového a odvolacieho súdu dokazovanie nevykonáva (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie

prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním navrhovateľa nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovoláním je napadnutý potvrdzujúci rozsudok, ktorý ale nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolanie navrhovateľa by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd bez zreteľa na to, čo bolo uplatnené v dovolaní, skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k týmto vadám.

Navrhovateľ vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a žiadna z týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo.

1. Navrhovateľ tvrdí, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd ho nepredvolal na odvolacie pojednávanie (predvolal iba jeho právnu zástupkyňu).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Občiansky súdny poriadok dáva účastníkovi možnosť, aby sa dal v konaní zastupovať zástupcom. Ak účastník udelil zástupcovi plnomocenstvo pre celé konanie, doručujú sa písomnosti určené účastníkovi konania iba zástupcovi. Iba výnimočne, ak má účastník v konaní niečo osobne vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj účastníkovi konania (§ 49 ods. 1 O.s.p.). Postup odvolacieho súdu, ktorý predvolanie na odvolacie pojednávanie nariadené na 4. mája 2011 (č.l. 274 spisu) nedoručoval priamo navrhovateľovi, ale prostredníctvom advokátky ustanovenej navrhovateľom za jeho právnu zástupkyňu na celé konanie (viď plnomocenstvo zo 4. decembra 2006 na č.l. 9 spisu, ktorým navrhovateľ splnomocnil JUDr. A. T.), zodpovedal zákonu. Doručenie predvolania na toto odvolacie pojednávanie právnej zástupkyňi navrhovateľa (15. apríla 2011 – viď doručenkú na č.l. 274 spisu) malo právne účinky doručenia predmetného predvolania navrhovateľovi.

K tomu istému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v uznesení z 24. marca 2010 sp. zn. 6 Cdo 33/2010, v ktorom konštatoval, že „pokiaľ účastník konania bol zastúpený zástupcom s plnomocenstvom na celé konanie a v odvolacom konaní nemal osobne niečo vykonať, bol postup odvolacieho súdu, ktorý predvolanie na odvolacie pojednávanie doručil len tomuto zástupcovi, v súlade s § 49 ods. 1 veta prvá O.s.p. a nemal za následok odňatie možnosti takto zastúpeného účastníka konať pred súdom“ – viď R 42/2010.

Vyššie uvedený procesný postup odvolacieho súdu, ktorý bol v danej veci v súlade so zákonom, nevedol k odňatiu možnosti navrhovateľa konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Z tohto ustanovenia preto prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodiť.

2. Podľa názoru dovolateľa došlo v konaní k tzv. inej (v § 237 O.s.p. neuvedenej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesnú vadu tejto povahy treba v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. považovať za relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama takáto vada ale procesnú prípustnosť dovolania nezakladá. I keby teda prípadne v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade (procesným vadám) subsumovateľnej pod uvedené ustanovenie, nezakladalo by to prípustnosť dovolania navrhovateľa.

Pokiaľ navrhovateľ namieta neúplnosť skutkových zistení súdov (prehliadnutie, nezohľadnenie alebo nedostatočné zohľadnenie určitých skutočností, ktoré zo svojho pohľadu

považuje za rozhodujúce), môže ísť o námietku, že v konaní došlo k takejto „inej procesnej vade“. Aj v súvislosti s tým treba ale zopakovať, že s výskytom danej procesnej vady, i keby k nej došlo (dovolací súd vec z tohto aspektu neskúmal), Občiansky súdny poriadok nespája prípustnosť dovolania.

Pre prípad, že dovolateľ spochybňuje správnosť toho, ako súdy vyhodnotili jednotlivé dôkazy, dovolací súd uvádza, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Pri hodnotení dôkazov ide o činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú dôkazy nesprávne vyhodnotené, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 42/1993).

Pre úplnosť k problematike hodnotenia dôkazov treba uviesť, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

3. V dovolaní sa namieta, že rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd sa ale právnym posúdením veci nedopúšťa procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované

za relevantný dovolací dôvod, ktorým však možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zároveň je zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Z vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľa je podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. Vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, a to ani z hľadísk, na ktoré v dovolaní poukazoval navrhovateľ.

V dovolacom konaní procesne úspešnej odporkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal odporkyni náhradu trov tohto konania, lebo nepodala návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. novembra 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Klaudia Vrauková